

ПКУЛА О.А., здобувач

Науковий керівник – ПОЛЬОВИЙ Л.В., д-р с.-г. наук
Вінницький національний аграрний університет

ПІДГОТОВКА КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ДО ЛАКТАЦІЇ: СПОСОБИ УТРИМАННЯ, ВІДТВОРНІ ОЗНАКИ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ

Представлено матеріали пошуків оптимальних параметрів підготовки корів української чорно-рябої молочної породи до наступної лактації на невеликих селянських фермах. Встановлено, що оптимізація умов утримання корів дає змогу скоротити тривалість відтворного періоду, забезпечити підвищення молочної продуктивності та більший прибуток виробництва молока за безприв'язного утримання на глибокій підстилці на 56,45% порівняно з боксовим утриманням.

Ключові слова: тільність, сервіс-період, міжотельний період, сухостій, лактація, спосіб утримання, українська чорно-ряба молочна порода.

Молочна продуктивність значною мірою залежить від тривалості лактації, термін якої пов'язаний з часом сервіс- та сухостійного періодів. За першого осіменіння корови-первістки після отелення тривалість лактації залежить від терміну сухостійного періоду і може складати 230 днів, в подальшому термін лактації можливо збільшити. Кількість молока за лактацію від корови з коротким сервіс-періодом менша ніж від корови з подовженим сервіс-періодом. Але занадто тривалий сервіс-період може призвести до яловості [1].

Необхідно прагнути щоб у корів зберігалась оптимальна періодичність тільності, що в свою чергу буде сприяти збільшенню продуктивності по стаду. Молочних корів прийнято осіменяти в першу – третю охоту, щоб сервіс-період складав 30–60 днів, для високопродуктивних корів його можна продовжити до 70–80 днів [2].

Тривалість сухостійного періоду суттєво впливає на кількість надою корів за попередню лактацію і є визначальною умовою отримання нормального приплоду, збереження відтворювальних властивостей і збільшення продуктивності у майбутній лактації.

Генетичні задатки корів проявляються у відповідних умовах утримання, які мають відповідати нормативним параметрам згідно з ВНТП-АПК-01.05 [3].

Мета досліджень – вивчення тривалості сухоостою, тільності, сервіс-періоду, міжотельного періоду та молочної продуктивності корів української чорно-рябої молочної породи в умовах племінного заводу "Батьківщина" смт Стрижавки Вінницького району Вінницької області за безприв'язного утримання сухостійних корів у боксах та безприв'язно на глибокій підстилці.

Матеріали і методика досліджень. Для досліджень було відібрано 40 корів, за принципом груп-аналогів з врахуванням: сухостійного періоду корів (45–60 днів); віку (за другою лактацією). Тварин утримували безприв'язно у групових клітках на глибокій підстилці – по 5 голів і безприв'язно у боксах – по 5 голів. Корови контрольної групи (по 20 голів) були розміщені в чотирьох клітках з утриманням в боксах, а тварини дослідної групи – в чотирьох клітках на глибокій підстилці. Умови годівлі, механізація трудомістких процесів та обслуговування тварин були однаковими. За матеріалами первинного племінного зоотехнічного обліку встановлені: сухостійний, міжотельний, сервіс-періоди, тривалість тільності та молочна продуктивність за 305 днів. Результати досліджень оброблено статистично (Патров В.С. та ін., 2000) з використанням ПК та програми М. Excel 2003. Різницю між показниками середніх значень вважали вірогідною за $P < 0,05$.

Результати досліджень та їх обговорення. Дослідження показали, що вищі надої отримано від корів, які у сухостійний період утримувались на глибокій підстилці ($5626,4 \pm 31,08$ кг), що порівняно з утриманням в боксах на 5% більше. Така різниця вірогідна за $P < 0,001$. Якщо порівнювати рівень продуктивності із стандартом по породі, то тварини обох груп мають суттєву перевагу 368–626 кг (табл. 1).

Таблиця 1 – Відтворні та продуктивні рівні залежно від способів утримання корів української черно-рябї молочної породи

Показники	Стандарт по породі	Спосіб утримання	
		у боксах	на глибокій підстилці
Сухостійний період, дн.	60	56,5±0,96	56,8±0,99
Тривалість тільності, дн.	282	285,5±1,43	271,2±1,17***
Тривалість сервіс-періоду, дн.	60	81,85±2,00	71,4±2,09**
Міжотельний період, дн.	342	367,3±2,73	342,6±2,24***
Надій за 305 днів, кг	5000	5368,2±41,98	5626,4±31,08***

Примітка. **P<0,01; ***P<0,001.

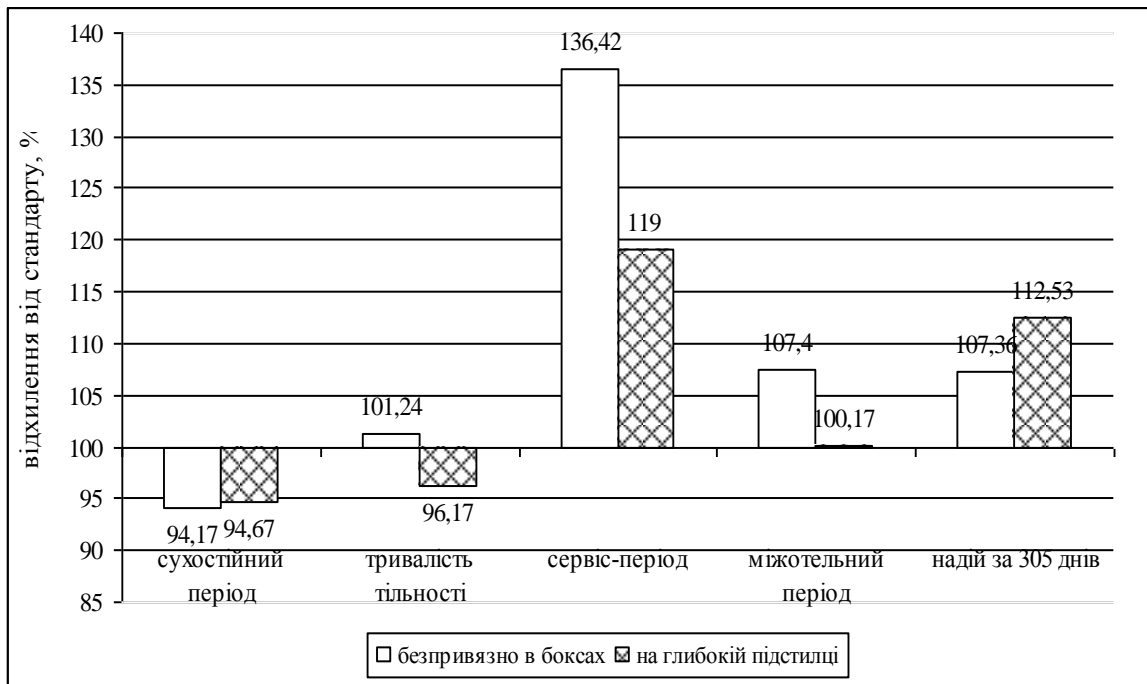
У корів дослідної групи, що утримувались в сухостійний період на глибокій підстилці в середньому сервіс-період склав 56,8 дня, за тривалістю тільності – 271,2 дня або на 14,3 дня менше ніж у корів, які утримувались у боксах. Різниця за тривалістю сухоюстю між дослідними групами корів була невірогідною, а за тривалістю тільності – вірогідна за P<0,001.

Такі результати щодо впливу умов утримання сухостійних корів на тривалість тільності пояснюється тим, що утримання корів у боксах має певні особливості щодо їх розміщення. Хронометраж відпочинку у боксах показав, що за невеликої кількості корів у клітці постійного боксу корови не мали. Бокси біля входу у клітку займають тварини високого рангу, виганяючи з них слабких, що може негативно вплинути на проходження тільності в останні 42–64 дні. Корова, готуючись до отелення, стає дуже полохливою. Переляк призводить до того, що отелення відтягується й іноді проходить з цієї причини не зовсім благополучно. Корови, що утримуються на глибокій підстилці мають меншу кількість конфліктів.

Близько половини конфліктів від загальної кількості виникають під час годівлі, тому що сильні індивідууми захоплюють місця біля годівниць. Однак загальний час годівлі у всіх тварин однаковий.

За рахунок того, що тварини вільно пересувались в клітках і постійно знаходились разом (відсутність боксів) приводить до кращого прояву статевих рефлексів, тварин в охоті. Саме цим фактором можна пояснити різницю в тривалості сервіс-періоду (10 днів), різниця вірогідна за P<0,01.

Усі показники відтворних властивостей корів зберігались в межах фізіологічної норми. Оптимізація умов утримання корів дає змогу скоротити тривалість періодів відтворного рівня, забезпечити підвищення молочної продуктивності (рис. 1).

* 100% – стандартні показники по породі.

Рис. 1. Порівняльна оцінка відтворних та продуктивних рівнів корів української черно-рябї молочної породи за різних способів утримання.

Як видно з рисунку 1 в цілому за безприв'язного утримання корів на глибокій підстилці показники відтворних здатностей не мають суттєвого відхилення від стандарту по породі, що свідчить про нормальний перебіг всіх фізіологічних процесів в організмі тварин. При зменшенні тривалості тільності на 14, 3 дня збільшується вихід телят на 1 голову та молочна продуктивність. Водночас за подовження сервіс-періоду та міжотельного періоду при утриманні корів у боксах тривалість тільності дещо збільшується.

За 305 днів надій у корів при утриманні на глибокій підстилці був більшим на 4,8% порівняно з боксовим (табл. 2).

Таблиця 2 – Економічна ефективність різних способів утримання української черно-рябої молочної породи (на одну голову)

Показники	Спосіб утримання		На глибокій підстилці у % до боксового утримання
	у боксах	на глибокій підстилці	
Надій за 305 днів, кг	5368,2	5626,4	104,81
Затрати кормів на 1 кг молока, корм. од.	1,02	97,3	95,39
Затрати праці на 1 кг молока, люд.-год.	2,28	1,92	84,21
Реалізовано молока, кг	4401,9	4613,4	104,81
Виручка від реалізованого молока, грн	8143,5	8534,8	104,81
Виробничі затрати, грн	7309,1	7225,2	98,85
Прибуток, грн	834,4	1309,6	156,95
Рівень рентабельності, %	11,41	18,12	6,71

З даних таблиці 2 видно, що за утримання корів на глибокій підстилці затрати кормів зменшилися на 4,16%, затрати праці – на 4,79%, виробничі затрати – на 1,15%, прибуток збільшується на 56,95% та рівень рентабельності – на 6,71%.

Висновки. 1. Дослідження показали, що більш раціональним утриманням сухостійних корів є безприв'язне на глибокій підстилці порівняно з боксовим та з подальшим їх утриманням у лактаційний період.

2. Оптимізація умов утримання корів дає змогу скоротити тривалість періодів відтворного рівня, забезпечити підвищення молочної продуктивності.

3. Такі технологічні рішення дозволяють не тільки раціонально використовувати тваринницькі будівлі, але й підвищувати продуктивність худоби до 12,53% порівняно із стандартом породи, або мати перевагу безприв'язного утримання на глибокій підстилці над боксовим за витратами кормів – 4,61%, затратах праці – 4,79% та більшим прибутком на 56,95%.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бурнатний С.В. Молочна продуктивність та відтворювальна здатність корів бурої породи генотипів в умовах північно-східного регіону України / С.В. Бурнатний // Вісник Сумського НАУ. – Суми, 2007. – Вип. 9 (13). – С. 15–17.
2. Польовий Л.В. Технології скотарства в реформованих сільськогосподарських підприємствах Вінницького регіону / Л.В. Польовий, О.С. Яремчук. – Вінниця: ТВП «Книга-Вега» ВАТ, 2002. – 320 с.
3. Яремчук О.С. Модульні технологічні рішення для утримання сухостійних і дійних корів / О.С. Яремчук // Зб. матеріалів II наук. міжвуз. конф. аспірантів. – Вінниця, 2001. – С. 84–85.

Подготовка коров української черно-пестрой молочної породи к лактации: способы содержания, воспроизводительные признаки и продуктивность

О.А. Пикула

Представлены материалы поиска оптимальных параметров подготовки коров украинской черно-пестрой молочной породы к очередной лактации на небольших сельских фермах. Установлено, что оптимизация условий содержания коров дает возможность сократить продолжительность воспроизводительного периода, обеспечить повышение молочной продуктивности и большую прибыль производства молока при беспривязном содержании на глубокой подстилке на 56,45% по сравнению с боксовым содержанием.

Ключевые слова: стельность, сервис-период, период между отелами, сухой период, лактация, способ содержания, украинская черно-пестрая молочная порода.

Preparation of Ukrainian Black-and-White suckling breed cows to lactation: keeping, reproductive features and productivity

O. Pikula

The paper presents materials on the researches of optimum parameters of preparation of cows of the Ukrainian Black-and-White suckling breed to the next lactation in small peasant farms. There has been proved that optimization of terms of maintenance of cows enables to shorten the duration of periods of the reproduced level, provides the increase in the suckling productivity 56,45% compared to the box maintainance.

Key words: calving, service period, intercalving period, dry period, lactation, farming method, Ukrainian Black-and-White milk breed.